

KLAIPĖDOS „GILIJOS“ PRADINĖ MOKYKA

Autorius, kvalifikacinė kategorija	Rūta Šilinskė, vyresnioji spec. pedagogė - logopedė Sandra Jaugė, mokytojo padėjėja
Pavadinimas	„Rekomendacijos mokytojams taikant struktūruoto mokymo (ugdymo) elementus“
Dalykas arba sritis	Visos pamokos
Geros mokyklos koncepcijos veiksnys, su kuriuo siejama metodinė rekomendacija (tinkamą palikti)	Ugdymo ir ugdymo(si) aplinka. Ugdymas (mokymas)
Adresatas (kam skirta, tinkamą palikti)	Pradinio ugdymo pedagogams, anglų kalbos mokytojams, muzikos ir šokio mokytojams, mokytojų padėjėjams
Mokiniai (nurodyti), kuriems gali būti taikoma, aprašyta metodinė rekomendacija	Mokiniams turintiems autizmo spektro, dėmesio, elgesio bei aktyvumo sutrikimus
Sąsajos su projektu „Kokybės krepšelis“ (tinkamą palikti)	Parengta asmenine iniciatyva, įgyvendinant idėją, kilusią dalyvaujant projekte.
Sukūrimo data	2021m. spalio-lapkričio mėn.

Anotacija. Struktūruotas mokymas (ugdymas) – tai tam tikra sistema padedanti konstruktyviai prieiti prie vaiko elgesio problemų, moko, kaip reikia mokytis, mažina stresą, nerimą, nusivylimą ir didina vaikų savarankiškumą. Struktūruotas mokymas susideda iš **aplinkos, dienotvarkės, veiklos organizavimo ir vaizdumo**. Šie esminiai elementai sudaro tvirtą pagrindą vaiko ugdymui(si) ir gebėjimui savarankiškai mokytis. Padedant jam nuolat žinoti, ką jis darys, kiek laiko darys, ir kurioje aiškiai būtų apibrėžta kiekvienos veiklos pabaiga bei iš anksto žinoma ir nurodoma, kas vyks po to, vaikas geriau atlieka užduotis, susikaupia, būna ramesnis

Struktūruotas mokymas (ugdymas) – sistema, mokanti organizuoti aplinką, plėtoti atitinkamą veiklą ir padedanti **vaikui suprasti**, ko iš jo tikimasi. **Struktūrinio mokymo sistema** – vizualiai pagrįsta savarankiškumo, komunikacijos ir bendravimo įgūdžių lavinimo sistema. Ji susideda iš **aplinkos, dienotvarkės, veiklos organizavimo ir vaizdumo**.

Tikslas. Taikant struktūruoto ugdymo(si) elementus padėti mokiniui ir mokytojui mokytis(is). Mokiniui mažinti nerimą, netinkamą elgesį, jaustis ramiau, labiau susikaupusiam. Didinti savarankiškumą, pasitikėjimą savimi.

Struktūruoto mokymo elementus rekomenduojama naudoti visų pamokų ir pertraukų. Kad mokiniai žinotų, ką reikės daryti (pamokų metu – kokias priemones naudos, kokias ir kiek užduočių atliks; pertraukų metu – ar konkreti veikla, ar pasirinkta mėgstama veikla).

Aprašymas ir pavyzdžiai

Struktūruotas mokymas padeda:

- Sukoncentruoti dėmesį;
- Moko mokytis;
- Mažina stresą ir nerimą;
- Padeda konstruktyviai spręsti elgesio sunkumus;
- Didina savarankiškumą;
- Gerina organizacinius gebėjimus.

1. Fizinės aplinkos pritaikymas padeda:

- Atskiria zonas ir suteikia joms prasmę;
- Padeda suprasti daiktų vietą ir paskirtį;
- Mažina garso ir vaizdo dirgiklių kiekį;
- Įrengiama vaiko darbo vieta atsižvelgiant į jo poreikius (kur mokinys dirba geriausiai - šalia mokytojo, netoli durų, klasės gale ir pan.);
- Suteikia rutinos pojūtį;
- Svarbūs vizualiniai ženklai ar rašytinė informacija.

Mokiniui svarbu turėti erdvę, kur gali nusiraminti, pailsėti. Jei mokiniui sunku sėdėti savo suole, galima pažymėti jį vizualia linija. Taip autistiškiems vaikams aiškiau kur turi sėdėti pamokos metu, kur jo vieta, ribos.

2. Dienotvarkės/tvarkaraštis (klasės, individuali dienotvarkė) padeda:

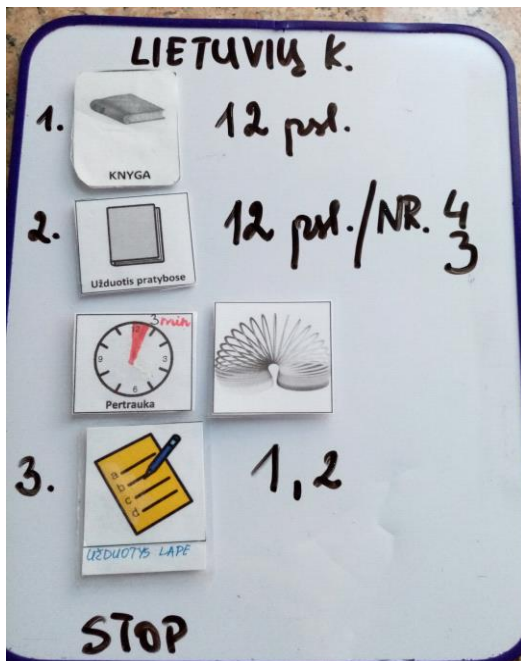
- Geriau orientuotis laike (kokios veiklos ir kokia seka);
- Išlaikyti dėmesio koncentraciją veikloje;
- Koreguoti elgesį;
- Mažinti nerimą, stresą;
- Didinti lankstumą keičiantis veikloms, ugdymo erdvėms, dienos įvykiams (pvz. Kita pamoka, svečiai, draugo gimtadienis);
- Tapti savarankiškesniu, pereinant nuo vienos veiklos prie kitos;

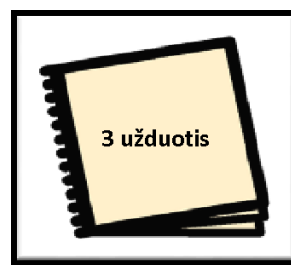
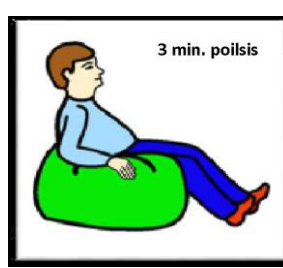
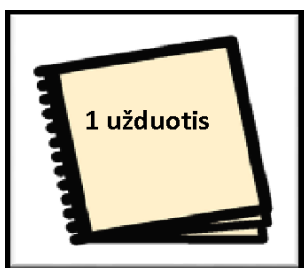
- Suprasti, ko mokytojas ar tėvai iš jo tikisi;
- Atlikti nemėgstamą veiklą, kai po jos seka mėgstama veikla (savikontrolės ugdymas).

Dienotvarkė/tvarkaraštis – tai ne griežta rutina, o lanksti ir kintanti priemonė padedanti orientuotis aplinkoje ir veiklose. Jie padeda mokiniui organizuoti ir numatyti dienos įvykius. Dienotvarkės/tvarkaraščio žinojimas leidžia sumažinti vaiko stresą ir nerimą kylanti nerimą, elgesio problemas ir suteikia saugumo jausmą. Būdamas ramus vaikas lengviau išmoksta naujas temas, įgyja naujų įgūdžių.

Naudojant tvarkaraštį mokinys gali pats sekti visų pamokų eiliškumą ir laiką, kas po ko eis. Pasitikrinti ar viskas vyksta „pagal pateiktą planą“. Padeda tinkamai reaguoti į pokyčius, besikeičiančias pamokas ir nenumatytus dalykus (per pamoką eiti į šventę/lauką, atlikti testą, sukeisti pamokas ir pan.).

Tvarkaraštyje užrašoma savaitės diena, vizualiai ir raštu nurodomos kiek ir kokių pamokų bus, kada bus pertrauka. Autistiški vaikai matydami vaizdžiai pateiktą individualios/grupinės veiklos pradžią ir pabaigą, geriau atlieka užduotis, susikaupia, būna ramesni, nes mato veiklos pabaigą (žyminčia ženklu STOP). Užduotys gali būti nurodomos konkrečiai susitartais simboliais/paveikslėliais (skaitau, rašau, skaičiuoju ir t.t.) arba abstrakčiai (knyga, 1 užduotis, pertrauka ir pan.). Vaikams sunku suvokti laiko intervalus ir užduočių gausą.

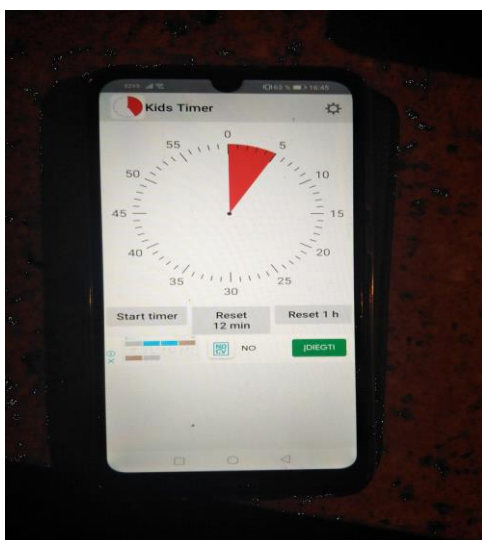

Pertraukos ar poilsio laikui vaikui reikia leisti pasirinkti iš 2-3 jo mėgstamų veiklų/žaidimų.

Laikmatis – kiek trunka užduotis, arba mėgstama/nemėgstama veikla. Naudojant jį išvengiama netinkamo elgesio, nes vizualiai padarytame pamokos tvarkaraštyje buvo įtraukta ir aptarta pertraukos trukmė.

Veiklos sistema, metodai padeda:

Mokytojui:

- Tinkamai struktūruota veikla „atriša“ mokytojui rankas ir leidžia dėmesio skirti kitiems vaikams;
- Leidžia *sukurti* vaiko sėkmę.

Mokiniui:

- Suteikia informaciją: Ką turiu padaryti? Kiek bus užduočių ir kiek tam turiu laiko? Kada baigsis veikla? Kas bus po to?
- Jaustis savarankišku ir pasitikinčiu savimi, nes gali dirbti savarankiškai;
- Mato užduoties pradžią ir pabaigą;
- Galima pateikti akademines, kasdienių įgūdžių, laisvalaikio užduotis.

Pamokos struktūravimas moko savarankiškumo - nuo vienos veiklos pereiti prie kitos. Padeda vaikui ugdytis ir dirbti.

Motyvuoja atlikti užduotis, nes po nelabai malonios veiklos laukia jam labiau patinkanti veikla, pertrauka. Tam pastiprinti naudojama „dabar – paskui“ lentelė. Mėgstama veikla po individualaus darbo naudojama kaip skatinimo priemonė, veikia priežasties – pasekmės principu „pirma darbas, paskui patinkanti, mėgstama veikla“. Po užduoties esanti pertrauka, vaikui sukuria teigimas asociacijas, kad tos užduotys nebus begalinės.

